

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ

ԽՕՍՈՒԱԾ՝ ԵՐԱՆԱՇՆՈՐԸ Տ. Տ. ԳԷՈՐԳ Զ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ՀՈՂԱԿՈՅՏԻՆ ԱՌՋԵՒ Ի Ս. ԷԶՄԻԱՆԻՆ

«Ողբացե՛ք անառ զի մայր գլորեցաւ»

Հայ եկեղեցւոյ արդէն իսկ նօսրացող անտառէն, հսկայ ու զեղաշուք կաղնի մըն է որ կ'իյնայ, խոր սուգ պատճառելով Հայ եկեղեցիին եւ Հայ ժողովուրդին: Մեր եկեղեցւոյ եւ մեր ժողովուրդի այս ճակատագրական օրերուն իր ներկայութիւնը աւելի քան մխիթարութիւն մըն էր, որովհետեւ հանգուցեալ Վեհը իր մէջ կը միացնէր իմաստութեան, հայրենասիրութեան եւ մեծութեան խոր ու քաբախուն առաքինութիւններ որոնք արքայական թագ մը դրուագող շքեղատեսիլ քարերու նման կ'արծակէին իրենց շողը:

Այս մեծ դագաղին առջեւ բեկուած սրտով կը բերեմ անմխիթար սուգը Երուսաղէմի Ամենապատիւ Տեղապահ Ս. Հօր եւ իր զինուորեալ Միաբանութեան, Յորդանանի եւ Իսրայէլի մերազն ժողովուրդին, ինչպէս նաեւ խունկն ու սիրտանքը Տնօրինական

Սուրբ Տեղեաց. Գրիստոսի ծննդավայրէն, Ս. Բեթղեմէմի մսուրէն, Յորդանան Ս. գետէն, Փորձութեան, Թարորի, Համբարձման եւ Սիոնի սուրբ լեռներէն, Ս. Գողգոթայէն եւ Ս. Կերեզմանէն, Ս. Յակոբեանց փառապանծ տաճարէն եւ Ս. Գլխաղբէն:

Իր մահովը կ'այրիանայ Լուսաւորչի Ս. Աթոռը, կը սգաւորուի Հայց. եկեղեցին եւ կը որբանայ Հայ ժողովուրդը:

Ով հայրենասէր մեծ Հայրապետ, կը հանգչիք այժմ երկու մեծ հայրենասէրներու՝

ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ

Արեւելահայոց Զարթօնքի պատմութիւնը ցարդ չէ կատարած արդարացի արժեւորումը, գրական-գաղափարական զեւորներու վրայ մեծ աշխատանք, որ ունեցած է Ս. Էջմիածինը, Զարթօնքի այդ օրերուն: Մասնաւորապէս Գէորգեան ձեւաբանով և ընդհանրապէս Ս. Էջմիածնի շունչով պայմանաւոր սերունդ մը կայ, որ եթէ մէկ կողմէն տուաւ մեր ժողովուրդին բանասիրական աշխարհ մը, ցարդ անհաւասարելի արժէքով, միւս կողմէն կերտեց ժողովուրդ մը, Հայրենիք մը՝ որ այսօր միակ ու անխարդախ կուսան է Հայ ժողովուրդի ազգային, քաղաքական, մշակութային ձգտումներու՝ ապագայ փայլուն կարելիութեանց: Ու այս բոլորը կենսաւորող Հայրենասիրութեան հրաշալի մէկ առաքինութիւն մը, որ կրակէ զիծի մը նման կ'անցնի սերունդէ սերունդ ու գործիչէ գործիչ, ամուր զօդելով զանոնք ի սպաս ազգաշէն գործին:

Ասանց կարգին Գէորգ Զ. կաթողիկոս րացատիկ շքեղութեամբ լուսաւոր մըն է: Իր գործունէութեան առաջին մէկ օրէն իսկ իրեն պաշտօնեայ Հայաստանեայց գղարօցին ու Եկեղեցիին, իրեն թեմակալ, իրեն կազմակերպիչ մեծ եղեռնի գաղթականաց օգնութեան ձեռնարկներուն, կուգայ ասպարէզ այնքան ակնբախ արժանիքներով, արդիւնաւէտ և համակրելի, որ իր րացականութիւնը միշտ ալ պատճառած ըլլայ համաժողովրդային վիշտ ու արցունք:

Կաթողիկոսական Տեղակալութեան իր օրերը պիտի մնան իր կեանքի պատմութեան անզուգական էջերը: 1937-1938 Ս. Էջմիածնի պատմութեան տոգոյն էջերն են ուր Հայրենիքի ահաւոր թաթը դժբախտ ամայութեան մը վերածած է եկեղեցւոյ կեդրոնը: Գէորգ Սրբազան նախախնամութեան մատն է այդ օրերուն, անօրինակ հերոսութեամբ մը միտ-միտակը կռուած դարաւոր սրբատան խարխլած սրեններուն, ի խնդիր Լուսաւորչի կանթեղին վառ պահ պահումին:

Հայ վանքերը մեր օրերուն — հակառակ իրենց մշակութային, ազգային, կրօնական խոշոր կարելիութիւններուն — զաղրած են ըլլալու մագնիսող բեկոնները հեղինկներուն, որոնք կը թուին ըլլալ հակամէտ աւելի արտաքին աշխարհի ժխտին ու հրապոյրին: Հասկնալի՝ ուրիշ կրկնակի հերոսութիւնը մեծանուն Սրբազանին, ապահովելու գոյութիւնը դարաւոր Մայրավանքին, կրօնքի գաղջ ըմբռնումովը չըջնակի մը մէջ, որացած ամայութեան վրայ, հալածական բախտին չարութիւնէն: Բարեբախտաբար երկար չի տևեր տաղանապը: Գէորգ Սրբազանի վարչազէտի հանճարը պիտի փարատէր մէջն ու մոայլը Ս. Էջմիածնի երկնակամարէն: Համաշխարհային Բ. պատերազմին առթիւ իր կողմէ — իրեն Տեղակալի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան — կազմակերպուած Վաստեցի Թաւրիթ թանքային զօրասիրի մը նուիրատուութեան ձեռնարկը կ'ըլլայ առաջին ազգանշանը Ս. Էջմիածնի վերակազմակերպումին: Ու ահաւասիկ վերստացում Հայրապետական կարևոր իրաւունքներու, կը

նրիմանի եւ ներսէս Աշտարակեցիի կողքին, ու հայ հոգեւորականութիւնը եւ ժողովուրդը ծունկի եկած այժմ Զեր դազաղին առջեւ, կ'ողբայ իր հոգեւոր Հօրը եւ Հայրենիքի պաշտպանին անդարձ բաժանումը:

Աղօթէ՛ Հայ ժողովուրդ, աղօթէ՛ քրիստոնեայ աշխարհ, որ Տէրը լուսաւորէ հոգին մեծ հոգեւորականին՝ Ս. Հայրապետին, եւ թող Աստուած շուտով վերցնէ սուգի բօղը Ս. Լուսաւորչի Աթոռին վրայէն, եւ անոր վրայ բազմեցնէ իր արժանաւոր յաջորդը:

Ի դիմաց

Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ՎՐԴ. ԱՐԲԱՀԱՄԵԱՆ

Ս. Էջմիածին
27 Մայիս 1954